

oktober 2014

VREDESACTIE

**Ik stop
wapenhandel**

**6 december
Brussel**

GEEN nieuwe gevechtsvliegtuigen!
PAS DE nouveaux avions de chasse

Europa: de grootste wapenexporteur ter wereld

Niemand kon er naast kijken de afgelopen maanden. De gruwel van oorlog en geweld slaat ons om de oren. "Doe iets", roept iedereen. Vredesactie roept jou op om mee in actie te schieten.

Onze Europese wapenhandel heeft mee ontembare monsters geschapen. Het opduiken van Europese wapens bij conflicten en mensenrechtenschendingen blijkt schering en inslag. Van de eenenvijftig regimes die door de Economist Intelligence Unit's Democracy Index 2012 als 'autoritair' bestempeld worden, konden er drieënveertig in de Europese Unie wapens kopen. Het toont aan dat een laks Europees wapenexportbeleid als katalysator kan fungeren voor conflicten wereldwijd. "Doe iets" kan dan ook heel duidelijk zijn: stop wapenhandel.

DE GRUWEL IN PROPERE CIJFERS

In de top vijftien van grootste wapenbedrijven ter wereld vinden we vijf Europese bedrijven: BAE Systems, EADS, Finmeccanica, Thales en Safran.

De Europese wapenindustrie had in 2012 een omzet van 96 miljard euro, bijna 40 miljard daarvan was bestemd voor export. Wapenexport vormt een lucratieve zaak en is essentieel voor de rentabiliteit van de Europese defensie-industrie. In 2012 leverden de Europese landen 47.868 wapenexportvergunningen af, slechts 459 werden geweigerd.

“Wapenexport vormt een lucratieve zaak en is essentieel voor de rentabiliteit van de Europese defensie-industrie.”

©Eric Demildt

De cijfers geven een indicatie van de minimale export, we mogen vermoeden dat de werkelijke omvang nog groter is.

In 2011, het jaar van de Arabische Lente, bedroeg de waarde van de Europese exportvergunningen naar de Arabische regio negen miljard euro, dubbel zoveel als in 2007.

Saoedi-Arabië is veruit de belangrijkste afnemer. Op vijf jaar tijd leverden Europese lidstaten de Saoedi's voor meer dan tien miljard euro aan wapens. Dit terwijl

geweten is dat het land een belangrijke bevoorradingsbron is van jihadistische terrorismenetwerken in de regio. Veel van de wapens die vanuit Saoedi-Arabië bestemd waren voor de Syrische oppositie, vielen in handen van groeperingen als de Islamitische Staat (IS). Een zoveelste bewijs dat een laks Europees wapenexportbeleid als katalysator kan fungeren voor conflicten wereldwijd.

Startdag

6 december 2014
14u - Brussel

Europese wapens duiken op in oorlogen en bij mensenrechtenschendingen wereldwijd. Terwijl Europa pleit voor vrede en beschaving, gaan in het Midden-Oosten Europese wapens van hand tot hand.

Dat is niet verwonderlijk. Wapenbedrijven en hun lobbyisten zijn kind aan huis in de Europese politieke instellingen. Ze bepalen mee het beleid. En méér wapenhandel wordt door onze politici dan weer gezien als goed voor de economie. Of een beleid op maat van de wapenindustrie zorgt voor een veiligere wereld – die vraag wordt niet gesteld.

Als de EU echt wil bijdragen aan vrede, democratie en meer respect voor de mensenrechten, moet ze werk maken van een waterdichte wapenexportregeling.

Maar wie zijn die lobbyisten, managers en politici die zonder blozen pleiten voor meer wapentuig? Welke mensen bezoeken al die netwerk-evenementen en beurzen van de wapenlobby? Wie geeft de wapenindustrie de wind in de zeilen? Zoek het mee uit met Vredesactie. We halen de wapenlobbyist uit z'n comfortabele grijze zone. Wie een wapenevenement bezoekt zal dat niet langer anoniem kunnen doen. We geven de wapenlobby gezichten en namen zodat iedereen kan zien wie verantwoordelijk is.

Vanaf het voorjaar van 2015 brengen we 'Ik stop wapenhandel' in de praktijk. Schrijf je in voor een training 'Ik stop wapenhandel' en interenieer daar waar we wapens kunnen stoppen.

MEEDOEN? MEER WETEN?

Kom naar de startdag 'Ik stop wapenhandel.eu' op zaterdag 6 december om 14u in De Pianofabriek, Fortstraat 35 in Brussel.

Je ontmoet er andere wapenhandelstoppers, maakt kennis met de campagne en gaat zelf aan de slag in verschillende werkgroepen. 's Avonds is er een lekkere maaltijd én een spetterend feest.

Deelname is gratis. Inschrijven via
katelijne@vredesactie.be of bel 03 281 68 39

GEBREK AAN WETGEVING

De Europese Unie wordt omschreven als een civiel project waarin de wil tot vrede een centrale drijfveer is. Maar dit plaatje blijkt hoe langer hoe minder te stroken met de realiteit. Europa is de grootste wapenexporteur ter wereld en enkele van de grootste defensiebedrijven zijn gevestigd in Europa. De handel tussen de verschillende EU-landen is open, ook voor wapens. Bedrijven kunnen zonder problemen wapentuig transporteren van het ene EU-land naar het andere en de EU heeft geen afdwingbare criteria voor wapenexport naar landen buiten de EU. Lobbyisten van de wapenindustrie wisten hiermee hun slag thuis te halen.

PRINCIPES VERSUS ECONOMIE

In 2008 schaalden alle EU-lidstaten zich achter het Gemeenschappelijk Standpunt over wapenexport. Daarin werd afgesproken om acht criteria in overweging te nemen bij het afleveren van wapenexportvergunningen door nationale regeringen. Er dient bijvoorbeeld gekeken te worden naar potentiële mensenrechtenschendingen, de mogelijke aanwakking van conflicthaarden en het gevaar dat wapens in verkeerde handen vallen. Deze normatieve criteria zijn echter uiterst rekbaar en ook niet afdwingbaar voor een rechtbank. Bovendien zit in hetzelfde beleidsdocument de versterking van de Europese wapenindustrie expliciet verrat. Principes over vrijheid en democratie worden door lidstaten bijzonder gemakkelijk onder de mat geveegd wanneer ze potentieel nadelige effecten hebben op de competitiviteit van de eigen wapenbedrijven.

Deze poging tot Europese harmonisering vormt dus slechts 'soft law' en staat in schril contrast met de stevig verankerde liberalisering van de defensiemarkt. Na de fusiegolven sinds de jaren '90 in de Verenigde Staten zagen we ook

in de Europese defensiesector een uitdijende schaalvergroting. Daarbij werden interne exportcontroles steeds meer als een hinderpaal ervaren in de ontwikkeling en verhandeling van wapensystemen. De Europese Unie wilde de interne defensiemarkt verder liberaliseren en samenwerking over de landsgrenzen vereenvoudigen. Met een Europese richtlijn van 2009 werden de exportcontroles voor de sector dan ook drastisch versoepeld in plaats van verstrengd. Defensiebedrijven moeten bij intra-Europese handel geen afzonderlijke vergunningen meer aanvragen, maar enkel hun uitvoer zelf registreren om eventuele controle achteraf mogelijk te maken. Maar in die registers worden alleen de onmiddellijke bestemmingen opgenomen. Informatie over de eindgebruikers is er niet te vinden. Overheden verliezen dus elk zicht op waar het op hun grondgebied geproduceerd militair materiaal naartoe gaat.

DE MAZEN ZIJN GROTER DAN HET NET

Gezien er amper sprake is van een gemeenschappelijk beleid over Europese wapenexport, staat de deur dan ook open voor ontwikkelingsmanoeuvres via de lidstaat met de zwakste controle. Nationale exportregels kunnen eenvoudig omzeild worden door soepele doorvoermogelijkheden via lidstaten met een meer lakse wetgeving. Het is dus niet verwonderlijk dat in Europa gefabriceerde wapensystemen opduiken in clandestiene netwerken en bij bedenkelijke regimes.

Voor Vlaanderen geldt bijvoorbeeld dat bij ongeveer twee derde van de wapenexport de uiteindelijke eindgebruiker niet gekend is. De laatst gekende gebruikers zijn dan meestal buitenlandse bedrijven in een andere lidstaat. Bovendien heeft een onbekende hoeveelheid Vlaamse technologie een militair eindgebruik, maar geen vergunningsplicht omdat het om zogenaamde 'dual-use' toepassingen gaat.

Hiermee verdwijnen militaire producten die mogelijk ook een civiele toepassing hebben volledig van de radar.

DE WAPENLOBBY: KIND AAN HUIS BIJ DE EUROPESE INSTELLINGEN

Het initiële Europese vredesproject wordt overschaduwd door de uitbouw van een ondemocratisch militair-industrieel-complex. De eenmaking van de Europese wapenmarkt kwam er op aandringen van enkele machtige ondernemingen, in de hoop kleinere spelers uit de markt te concurreren. Bij de totstandkoming van de Europese richtlijn om dit te verwezenlijken, ging de Commissie te rade bij vertegenwoordigers van wapenbedrijven als EADS, BAE Systems, Thales en Finmeccanica. De Europese koepelorganisatie van de defensie-industrie (ASD) speelde een actieve rol in het bediscussiëren en zelfs amenderen van de richtlijn.

In de achterkamertjes in Brussel en elders in Europa ontmoeten beleidsmakers, wapenhandelaars en lobbyisten elkaar achter gesloten deuren. Want hoewel er geen sprake is van een gemeenschappelijke visie op het Europees buitenlands- en veiligheidsbeleid, klinken er in de wandelgangen van de Europese instellingen machtige stemmen die hameren op

Lobbyen voor oorlog?

Op een boogschiet van het Berlaymontgebouw vinden we de belangrijkste koepelorganisaties van de defensie-industrie. De wapenbedrijven verzekeren zich op die manier van een stevige militaire stempel op het Europese beleid. Hoe dit werkt, en wie waar aan de touwtjes trekt, kom je te weten op de lobbytour, een alternatieve stadswandeling door de Europese wijk in Brussel.

INTERESSE?

De gidsen van Vredesactie staan klaar om groepen van tien tot maximum twintig mensen een rondleiding te geven. Neem voor meer informatie contact op met lobby@vredesactie.be

de noodzaak aan een sterke en competitieve wapenindustrie. Via draaideurpolitiek, adviesgroepen en lobbykanalen hebben wapenhandelaars een bevoorrechte toegang tot de Europese besluitvorming om hun bedrijfsbelangen behartigd te zien. Wat goed is voor het bedrijfsleven dient het algemeen belang, zo luidt de redenering. Maar als er één sector is waarvoor dit zeker niet opgaat, dan is het wel de wapenindustrie.

Zowel bij regionale als Europese beleidsmakers ontbreekt de politieke wil om de criteria voor wapenhandel te verstrengen en juridisch afdwingbaar te maken. Maar als Europa als vredesproject nog enige geloofwaardigheid wil hebben, moet ze daar dringend werk van maken.

Belgen willen geen nieuwe gevechtsvliegtuigen

Vredesactie, Pax Christi, Vrede en het Franstalige CNAPD sloegen de handen in elkaar om een breed platform op te richten tegen de aankoop van nieuwe gevechtsvliegtuigen. Meer dan honderd organisaties waaronder Broederlijk Delen, Beweging.net, Vlaams ABVV, KVLV vrouwen met vaart, Oxfam België, Vluchtelingenwerk Vlaanderen, Greenpeace België, LBC-NVK... uiten hun bezorgdheid aan de regeringsonderhandelaars omtrent de mogelijke plannen voor de aankoop van nieuwe gevechtsvliegtuigen. Een delegatie ging op 16 september langs in de Wetstraat met de vraag om gehoord te worden.

SCHATKIST HEEFT GEEN MILJARDEN EURO OP OVERSCHOT

De aankoop van de nieuwe 'jet fighters' kan gemakkelijk tot 6 miljard euro oplopen, een bedrag dat niet ter beschikking is. Volgens de gouverneur van de Nationale Bank moet België de komende vier jaar nog 14 miljard euro besparingen realiseren, vooral op de overheidsuitgaven. De overheid noopt ieder van ons de broekriem aan te trekken. Hoge militaire uitgaven zijn bijgevolg onverantwoord. Prioriteit voor de nieuwe regering is werk maken van een duurzaam beleid op vlak van economie, klimaat en milieu, gezondheidszorg en sociale zekerheid.

MILITAIRE MISSIES BRACHTEN GEEN VREDE EN STABILITEIT

In de strategische concepten van de NAVO, de Europese Unie en België zijn de meeste dreigingen, zoals onzekere energietoevoer, de ongelijke verdeling van de welvaart, de gevolgen van de klimaatwijziging, waterschaarste enz. niet-militair van aard. Een militair antwoord is weinig zinvol, onproductief en zelfs gevaarlijk. De militaire interventies in verschillende delen van de wereld hebben niet gezorgd voor meer vrede en stabiliteit. Integendeel. De situatie in bijv. Afghanistan en Libië is uiterst zorgwekkend. Er is dringend nood aan een andere kijk op conflicthantering en vredeshandhaving, want de gekende militaire recepten werken niet. Gevechtsvliegtuigen zijn de slechtst mogelijke investering als we echt een bijdrage willen leveren tot vrede en stabiliteit.

BELGEN WILLEN GEEN NIEUWE GEVECHTSVLIEGTUIGEN

Er bestaat geen maatschappelijk draagvlak om miljarden te investeren in nieuwe gevechtsvliegtuigen. Volgens een enquête van de UA is slechts 25% van de Belgen daarvoor gewonnen. Dat is een duidelijke boodschap aan de nieuwe regering.

PUBLIEK EN DEMOCRATISCH DEBAT

De aankoop van nieuwe gevechtsvliegtuigen vereist een open debat over zowel de rol en de toekomst van het Belgische leger als over welke investeringen prioritair zijn om te kunnen bijdragen aan een duurzame vrede in een veilige wereld. Deze vraag naar een publiek debat wordt ondersteund door het advies van het Vlaams Vredesinstituut van 16 juni 11.

“ Wij zijn zeer verontrust dat onze overheid toekomstige regeringen zal opzadelen met een beslissing over een miljardenuitgave voor de aankoop van nieuwe gevechtsvliegtuigen. Een studie van de UA toont aan dat de Belgische bevolking geen nieuwe ‘jet fighters’ wil. Gevechtsvliegtuigen zijn de slechtst mogelijke investering als we echt een bijdrage willen leveren tot vrede en stabiliteit. “

(Platform Geen gevechtsvliegtuigen.)

NAVO op ramkoers

De NAVO-top in Wales, op 4 en 5 september, moest in het teken staan van het einde van de interventie in Afghanistan. De oorlog in Oekraïne kaapte echter de agenda. Nadat de nadruk jarenlang op ‘crisisbeheersing’ lag (militaire interventies buiten het NAVO-grondgebied), gebruikt de NAVO de oorlog in Oekraïne om collectieve defensie als bestaansreden nieuw leven in te blazen. De NAVO gaat voluit voor de confrontatie met Rusland. En dat mag iets kosten.

NATO READINESS ACTION PLAN

Om de gezamenlijke verdediging gestalte te geven, keurde de NAVO het Readiness Action Plan goed. Een onderdeel daarvan is een grote aanwezigheid van troepen onder NAVO-vlag in de oostelijke lidstaten. Daarvoor stellen lidstaten op roterende basis troepen ter beschikking. De multinationale basis in het Poolse Szczecin wordt verder uitgebreid tot commandocentrum. De NAVO zal in de oostelijke lidstaten ook permanent militair materiaal stationeren. Met de goedkeuring van dit plan halen de Britten en Amerikanen hun slag thuis.

Daarnaast riep de NAVO de Very High Readiness Joint Task Force (VJTF) in het leven. De alliantie stapelt daarmee de ene afkorting op de andere. De VJTF moet immers het speerpunt zijn van de NRF (Nato Response Force), de snelle interventiemacht van de NAVO. Rasmussen lichtte toe: *“We have something already called the Nato Response Force, whose purpose is to be able to be deployed rapidly if needed. Now it's our intention to develop what I would call a spearhead within that response force at very, very high readiness.”* De VJTF moet zo'n 4000 manschappen sterk zijn en binnen enkele dagen inzetbaar, in de eerste plaats “aan de

periferie van het NAVO-grondgebied.” Wat deze papieren tijger aan de praktijk toevoegt, is onduidelijk. Vast staat wel dat de NAVO met de spierballen rolt.

De militaire opbouw in de Baltische en oostelijke lidstaten gaat in tegen de geest van de NATO-Russia Founding Act, een overeenkomst uit 1997 die permanente bases en bedreigende troepenontplooiing in nieuwe NAVO-lidstaten verbiedt. De NAVO omzeilt dit doordat de troepen niet permanent zijn, maar roteren. Dat neemt niet weg dat de NAVO een robuuste militaire aanwezigheid opbouwt aan de Russische grenzen. Dat die niet ‘permanent’, maar ‘continu’ is, maakt weinig verschil. Het draagt hoe dan ook bij aan de verdere escalatie.

Oekraïne zelf wordt voorlopig geen NAVO-lid, maar de samenwerking wordt wel veel hechter. De NAVO zet miljoenen euro's opzij voor de hervorming van het Oekraïense leger. Oekraïne zal ook frequent deelnemen aan militaire oefeningen. EUCOM, het Europese commando van het Amerikaanse leger, liet er geen gras over groeien: van 15 tot 26 september organiseerde het in Oekraïne ‘Rapid Trident’, een grootscheepse militaire oefening waar 1300 militairen van 15 landen

aan deelnemen (NAVO-lidstaten en landen die deel uitmaken van het NAVO Partnership for Peace programma). Een militaire oefening van die schaal in een land dat in conflict ligt met Rusland, qua provocatie kan dat tellen.

OEKRAÏNE: NAVO KIEST VOOR ESCALATIE

Politici praten over Russische troepen “aan onze buitengrenzen”, alsof de Russen op het punt staan ons onder de voet te lopen. Poetin wordt verweten terug te keren naar oude machtspolitiek. Het officiële verhaal is dat de NAVO na het einde van de Koude Oorlog steeds de deur openliet voor samenwerking met Rusland.

Wat aan het officiële verhaal ontbreekt, is dat de NAVO bewust een uitbreidingsbeleid richting het oosten voerde, zonder rekening te houden met Russische gevoeligheden. Ook de rol van de EU en de NAVO in het uiteenvallen van Joegoslavië (en met name in de oorlog om Kosovo), de regimeverandering in Libië (waarbij de NAVO ver buiten het VN-mandaat ging) en het raketterschild dat de NAVO in Europa bouwde, vielen bij Rusland in slechte aarde.

Dat Rusland in Oekraïne haar eigen belangen nastreeft, het internationaal recht met de voeten treedt en bijdraagt aan de escalatie van het conflict, staat buiten kijf. Maar onze politici en media bekijken het conflict eenzijdig door een ‘westerse’ bril en laten voor de Russische versie van de feiten geen plaats: Rusland ziet in de Maidan-revolutie een door het westen gesteunde staatsgreep die past binnen een strategie van vernedering en ondermijning.

Het conflict toont ook het falen van de Europese veiligheidspolitiek. Bij het uiteenvallen van de Sovjetunie en de ontbinding van het Warschaupact had men ook de NAVO kunnen opheffen en vervangen door collectieve veiligheidsafspraken waar ook Rusland deel

van uitmaakte. In plaats daarvan werd een militair apparaat verder uitgebouwd rond de ‘overwinnaars’ van de Koude Oorlog, waarbij de veiligheidsbekkernissen en gevoeligheden van de ‘verliezer’ van geen tel meer waren. Dat staat in schril contrast met de heropbouw van Europa na de Tweede Wereldoorlog, die gebaseerd was op samenwerking tussen ‘overwinnaars’ en ‘verliezers’, ook al werden mechanismen voorzien waardoor heimelijke militaire opbouw aan banden werd gelegd. Het verzwakte Rusland daarentegen werd na 1989 gemarginaliseerd.

Drie voormalige Amerikaanse ambassadeurs in Rusland waarschuwden dat de NAVO en de EU met hun sancties, versterkte militaire aanwezigheid in Oost-Europese landen en steun aan het Oekraïense leger het conflict alleen maar verder doen escaleren, zonder garantie op een positief resultaat. Ze waarschuwden dat de VS en haar bondgenoten het fragiele staakt-het-vuren dat op 5 september inging moet aangrijpen om opnieuw ernstig aan diplomatie te doen.

MEER GELD VOOR WAPENS

Een robuuste NAVO kan alleen als de lidstaten bereid zijn daarvoor te betalen. In 2006 werd de NAVO-norm voor militaire uitgaven overeengekomen: lidstaten streven ernaar om 2% van hun BNP aan defensie te spenderen. Vandaag halen alleen de VS, het VK, Griekenland en Frankrijk die norm. Veel landen, waaronder Canada, Hongarije, Spanje, Italië en België, zitten daar ver onder. De NAVO ziet dat met lede ogen aan. De VS lieten de afgelopen jaren vaak verstaan dat de Europese defensiebudgetten dringend fors omhoog moeten.

Daarom beloven de NAVO-lidstaten die niet aan de NAVO-norm beantwoorden in de eindverklaring van de NAVO-top binnen tien jaar de norm van 2% te halen om daarmee

het tekort aan militaire capaciteiten binnen de NAVO op te vullen. De defensie-ministers van de lidstaten zullen die voornemens jaarlijks toetsen aan de realiteit. Twintig procent van de defensie-uitgaven moet naar aankoop van nieuw materieel gaan – België besteedt daaraan vandaag naar schatting 5% van het defensiebudget.

De NAVO-lidstaten samen vertegenwoordigen vandaag al een defensiebudget waarbij dat van alle andere landen of allianties in het niet valt. In de context van de economische crisis en de besparingspolitiek is er voor een verhoging van de defensiebudgetten nauwelijks een maatschappelijk draagvlak. Er zijn immers tal van andere uitdagingen en problemen, waar militaire middelen geen antwoord op zijn. Vast staat dat de verschillen in defensie-uitgaven

tussen de NAVO-lidstaten voor spanningen zal blijven zorgen.

KERNWAPENS

Door de spanningen met Rusland lijken verdere stappen naar nucleaire ontwapening heel veraf. Conservatieve stemmen in de NAVO wijzen op de afschrikking die van de tactische kernwapens uitgaat en op hun symboolwaarde als trans-Atlantisch bindmiddel. De kernwapens nu verwijderen, zou aan de Baltische en Oost-Europese landen het signaal geven dat de NAVO hun verdediging niet ernstig neemt en op die manier de geloofwaardigheid en cohesie van de NAVO ondermijnen.

Nochtans is ondertussen wel duidelijk dat deze wapens niet bijdragen aan de oplossing van dit conflict. Ze hebben de Russische bezetting

van de Krim niet tegengehouden. Ook in de praktijk spelen de tactische kernwapens geen rol in de reactie op de Oekraïne-crisis: de Baltische landen kregen een meer zichtbare NAVO-aanwezigheid, maar nutteloze kernwapens zijn daarin afwezig.

De eindverklaring verwijst naar de Toetsingsconferentie van het Nonproliferatie Verdrag (NPT) in het voorjaar van 2015. De NAVO roept andere landen op om constructief mee te werken aan het succes van de conferentie. Tegelijk blijft de NAVO erbij dat de strategische kernwapens van de VS, Frankrijk en het Verenigd Koninkrijk de ultieme veiligheidsgarantie van de alliantie blijven.

De vorige NPT Toetsingsconferenties liepen op mislukkingen uit. Een van de redenen daarvoor is de weigering van de nucleaire machten om hun belofte tot ontwapening ernstig te nemen. Ook deze keer gaan de NAVO-landen met lege handen naar New York: in plaats van te werken aan nucleaire ontwapening, investeren ze in nieuwe kernwapens. Tenzij ze afstand doen van de huidige kernwapenstrategie van de NAVO en duidelijk maken hoe ze hun nucleaire arsenalen verder gaan afbouwen, staat daarmee de mislukking van de volgende NPT herzieningsconferentie in de sterren geschreven.

AFGHANISTAN

De top in Wales moest in het teken staan van het afronden van de interventie in Afghanistan. De oorlog in Oekraïne verdrong dit naar de achtergrond. Officieel loopt de gevechtsmissie in Afghanistan eind dit jaar af – meer dan dertien jaar na de eerste Amerikaanse bommen. Ook de Belgische F-16's komen dan terug.

Het aantal militairen onder ISAF-commando is al teruggebracht tot 44.000. De NAVO houdt na 2014 nog zo'n 14.000 militairen ter plaatse, waarvan 9800 Amerikaanse. Minister

De Crem laat de mogelijkheid open dat ook Belgische soldaten ter plaatse blijven. Hun hoofddoel is het trainen en ondersteunen van het Afghaanse leger. De VS willen ten slotte hun troepen tegen eind 2016 terugtrekken, zodat Obama toch nog de geschiedenis kan ingaan als de president die de oorlog in Afghanistan beëindigde.

Vandaag heeft Afghanistan een veiligheidsapparaat van 350.000 militairen en politieagenten. Daarvoor is het aangewezen op jaarlijks naar schatting 4 miljard dollar aan buitenlandse hulp. De vraag is of de westerse donorlanden ook daarna nog bereid zullen zijn het land op de been te houden.

Het 'nation building' project van de NAVO is een mislukking gebleken. De gemiddelde Afghaan heeft het vandaag niet beter dan dertien jaar geleden, de overheid staat zwak en heeft te kampen met corruptie, Taliban en andere gewapende groepen staan te wachten om het machtsvacuüm op te vullen. Minister De Crem besluit: "Naar Afghaanse normen kunnen we spreken van een succes."

NAVO ZORGT NIET VOOR VEILIGHEID

Elke NAVO-top opnieuw wordt er gezegd dat deze top "cruciaal" is, dat de NAVO "op een kruispunt staat". Dat was deze keer niet anders. De NAVO moest na het einde van de Koude Oorlog en het ontbinden van het Warschaupact voortdurend op zoek naar nieuwe bedreigingen om haar voortbestaan te verantwoorden. Nochtans tonen de NAVO-interventies van de afgelopen jaren aan dat haar militaire recepten niet werken. Een gesloten club van westerse 'democratieën' die onder elkaar veiligheidsproblemen bespreken en die hun militaire 'oplossingen' aan de rest van de wereld opdringen, brengt geen vrede en veiligheid.

Oekraïne: Europees buitenlands beleid faalt

Niet alleen de NAVO, ook de EU is betrokken partij in Oekraïne. Het Associatieakkoord met de EU was de aanleiding voor massale protesten tegen Janoekovitsj op het Maidan-plein. Prominente Europese politici zoals Guy Verhofstadt stonden mee op de barricaden. "De EU heeft haar hand hier flink overspeeld," meent Idesbald Goddeeris, docent aan de KU Leuven.

"De EU wist dat het Associatieakkoord onverenigbaar was met de Euraziatische douane-unie. Het was te voorzien dat dit de interne spanningen in Oekraïne op de spits zou drijven."

Door ostentatief de kant te kiezen van één van de partijen in het conflict, negeerden Europese politici de andere, meer Russisch gezinde kant van Oekraïne. Op die manier kan je onmogelijk een bemiddelende rol spelen."

Europese landen verwijten Rusland een ouderwetse machtspolitiek maar doen precies hetzelfde. Met de Associatieakkoorden probeert de EU ook een zeker economisch model te exporteren, dat zeker in het oosten van Oekraïne niet werkt. Met de NAVO komt daar uiteraard nog een militaire dimensie bij. Het hoeft toch niet te verbazen dat Rusland zich geprovoceerd voelt als de grootste militaire alliantie ter wereld tot aan haar grenzen komt?"

De crisis in Oekraïne toont het mislukken van de EU-buitenlandpolitiek. De EU heeft zelf de escalatie van het conflict in de hand gewerkt. We moeten de waarden en principes die we beweren na te streven ook in de praktijk brengen. Vandaag gebeurt het omgekeerde: de EU streeft onder het mom van mooie principes haar eigen belangen na."

Lees het volledige interview met Idesbald Goddeeris op www.vredesactie.be

Meer dan zes op tien Belgen wil kernwapens weg

Cijfers uit een representatieve steekproef

Naar aanleiding van de International Day for the Total Elimination of Nuclear Weapons publiceerde het Vlaams Vredesinstituut op 26 september de resultaten van een opiniepeiling van de UA. "Alle kernwapens op het Belgisch grondgebied moeten verwijderd worden." 61% van de Belgen is het daarmee eens. Slechts een kwart van de bevolking vindt van niet. Elvis Peeters schreef een brief aan onze beleidsmakers.

Beste politici,

Wat prijs ik me gelukkig dat ik niet tot het gilde van de volksvertegenwoordigers hoor: ik zou me schamen.

Iedereen weet dat zich op de luchtmachtbasis van Kleine Brogel kernwapens bevinden. Vele politici hebben het lang niet willen weten of hebben gemeend daar in het landsbelang niet te hoeven over praten. Maar sinds twee decennia heb ik mij samen met collega's en duizenden Bomspotters geëngageerd om de waanzin, het gevaar en de nutteloosheid van deze wapens op ons grondgebied onder de aandacht te brengen.

We hebben literaire wandelingen, picknicks, burgerinspecties en wat al niet georganiseerd op de luchtmachtbasis van Kleine Brogel. We hebben daar rechtsvervolging, arrestaties, boetes, namiddagen en avonden in de cel, hondenbeten, hoon en ander ongemak voor getrotseerd, maar we zijn blijven doorzetten. En met resultaat, want andermaal toont een onderzoek van de Universiteit Antwerpen aan dat eenenzestig procent van de Belgen vindt dat die kernwapens hier weg moeten, slechts vierentwintig procent is het daar niet mee eens en vijftien procent weet het niet.

Beste heren en dames volksvertegenwoordigers, ik zou door de grond zinken. De meeste Belgen willen die kernwapens weg, u weet dat maar doet niets. Er gaapt een enorme kloof tussen wat de meerderheid van de bevolking wil, en het beleid dat opeenvolgende regeringen hebben gevoerd. Natuurlijk, een politicus, egeringsonderhandelaar of backbencher, kan niet alles weten. Misschien steekt hij liever zijn kop in het zand dan dat hij oog heeft voor wat de democratie hem leert.

Dit onderzoek is immers niet het eerste dat aantoonde dat een grote meerderheid in ons land vindt dat die tuigen hier dringend weg moeten. U kreeg talloze indicaties waaruit u kon opmaken dat het de hoogste tijd was om uw beleid te veranderen. In 2007 reeds stelde een grootschalig onderzoek in opdracht van het Vlaamse Vredesinstituut, uitgevoerd door professor Stefaan Walgrave en de onderzoeksgroep Media, Middenveld en Politiek van de Universiteit Antwerpen: "Toch valt op dat ook tweederde van de Vlamingen geen kernwapens duldt op Belgische bodem. Het geeft aan dat er voor de vele 'bomspottingacties' van Vredesactie die de afgelopen jaren hebben plaatsgevonden om en rond Kleine Brogel, een groot draagvlak onder de bevolking bestaat." In 2005 keurde het parlement een resolutie goed die onze regering vraagt om de kernwapens terug te sturen. De regering reageerde niet. Het parlement deed er verder het zwijgen toe. Zelfs oude boegbeelden Willy Claes, Jean-Luc Dehaene, Guy Verhofstadt en Louis Michel vroegen in 2010 in een open brief om de verwijdering van de kernwapens. (Ik weet het, toen ze zelf in de positie verkeerden om die wapens weg te doen, hebben ze kennelijk niet gekikt.)

Beste volksvertegenwoordigers, als burger is het mijn plicht om u te laten weten welke verzuchtingen, verlangens en inzichten, onrecht of onrechtvaardigheden in onze samenleving leven. Maar wat willen jullie

“Wat prijs ik me gelukkig dat ik niet tot het gilde van de volksvertegenwoordigers hoor: ik zou me schamen.”

(Elvis Peeters)

meer dan de volgehouden inzet van duizenden bomspotters, dan peilingen zoals deze van de UA, dan oproepen van oud-collega's, dan resoluties in het parlement, ... ?

Het behoort tot jullie kernopdracht als democratische politici om kennis te nemen van wat een brede meerderheid van de bevolking wil en daar naar behoren op te reageren. Met andere woorden: aan de VS en de andere NAVO-bondgenoten laten weten dat we de kernwapens verwijderen. (Dat kan maar best zwart op wit zo in het nieuwe regeerakkoord staan.) En dat willen we niet straks, maar nu, onmiddellijk. Want als jullie onze huidige nucleaire taak in de NAVO voortzetten, moet de Belgische regering de F-35 kopen, een peperduur gevechtswliegtuig om die kernwapens af te werpen, waarvan veel experts vrezen dat het zijn technologische beloften niet zal waarmaken, een enorme miskoop dus. Bovendien hebben de Verenigde Staten plannen om de kernwapens in Kleine Brogel te moderniseren. Prijskaartje: minstens 10 miljard dollar.

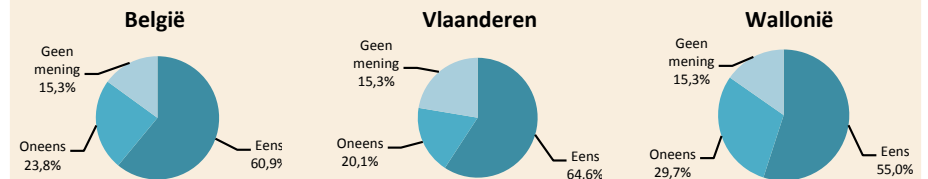
Als jullie niets doen, zitten we tegen 2020 met een nieuwe generatie kernbommen opgescheept en een miljardenuitgave voor nuttelose gevechtswliegtuigen.

Of zijn jullie, die toch een nieuwe generatie politici vormen, ook van plan om pas over twintig jaar, als oude krokodillen, te beamen wat 61 % van de bevolking nu al uitdrukkelijk wil?

Elvis Peeters

6 op 10 Belgen wil alle kernwapens weg van Belgisch grondgebied

61% van de Belgen is het eens met de stelling dat 'Alle kernwapens die op Belgisch grondgebied opgeslagen zijn, moeten worden verwijderd'. Een kleine 24% gaat daar niet mee akkoord en 15% spreekt zich niet uit. Hoewel in beide landsdelen voorstanders van verwijdering in de meerderheid zijn, lopen de cijfers enigszins uiteen, met meer voorstanders in Vlaanderen dan in Wallonië.

Wat denken de kiezers van de Vlaamse politieke partijen?

Over alle Vlaamse politieke partijen heen vindt de grootste groep van het electoraat dat alle kernwapens van het Belgische grondgebied moeten verwijderd worden. De verhoudingen lopen van partij tot partij wel uiteen. Geslacht, opleidingsniveau of leeftijd spelen niet meteen een rol bij de houding tegenover het al dan niet verwijderen van de kernwapens, maar politieke voorkeur wel.

Deze percentages hebben enkel betrekking op respondenten die zich een mening vormden over de stelling.

	CD&V	Groen	N-VA	Sp.a	Vlaams Belang	Open VLD	PVDA
Eens	72%	93,2%	72,1%	82,9%	68%	59,5%	79,5%
Oneens	28%	6,8%	27,9%	17,1%	32%	40,5%	20,5%

Cijfers uit een representatieve steekproef

De Universiteit Antwerpen (onderzoeksgroep M2P) voerde in maart 2014 een representatieve survey uit bij meer dan 2000 Belgen over de stellingen die zouden worden opgenomen in de Stemtest2014 van de VRT en De Standaard. In opdracht van het Vlaams Vredesinstituut werden de resultaten geanalyseerd met betrekking tot de stelling over de verwijdering van kernwapens op Belgisch grondgebied.

bron: Vlaams Vredesinstituut

“Product uit een illegale nederzetting”

Etiketteren voor dummijs

Misschien is het u ontgaan tijdens de zomermaanden: het Belgische ministerie voor Economie adviseert handelaars een apart etiket te voorzien voor producten afkomstig uit de illegale Israëlische nederzettingen. Naargelang de herkomst wordt een onderscheid gemaakt tussen:

- “Product uit de Golanhoogten (Israëlische nederzetting)”
- “Product uit de Westelijke Jordaanoever (Israëlische nederzetting)”
- “Product uit de Westelijke Jordaanoever (Palestijns product)”

Een advies is niet bindend en er zijn dus ook geen sancties voorzien. Of iemand er überhaupt gevolg aan geeft is onduidelijk. “Grote ketens zullen labels voor producten uit Israël waarschijnlijk niet gebruiken”, kopt het persbericht dat Comeos, de belangenbehartiger van de Belgische handel- en dienstensector uitstuurde op 29 juli.

Intussen wordt de Israëlische agro-industrie in de illegale nederzettingen steeds creatiever om de markttoegang voor hun producten zo breed mogelijk te houden. Het Britse Corporate Watch en de Israëlische organisatie Who Profits onthulden eerder hoe sommige producten uit de illegale nederzettingen het label ‘made in Israël’ meekrijgen. Dit gebeurt helemaal in het begin van de keten, bij de oogst, zodat het voor de uiteindelijke verkoper onmogelijk te traceren is. Op mondoweiss.net stond te lezen hoe sommige Israëlische producenten nu ook producten het label ‘made in Palestine’ meegeven, om de verkoop in de Arabische wereld mogelijk te maken.

Het is twee maanden geleden dat het ministerie haar advies publiceerde en wij hebben nog geen nieuwe etiketten gezien. Ook Comeos weet niet te vertellen of ze leden hebben die het advies toch toepassen. Ze blijven bij hun standpunt dat het advies te ingewikkeld is én dat de etiketten door de klant gepercipieerd zouden worden als een politieke stellingname, maar ze lieten ook weten dat ze hun leden adviseren alle wetten en reglementeringen wat betreft etikettering te volgen. Dat is tegenstrijdiger dan het lijkt. Europese wetgeving bepaalt dat voor o.a. verse groenten en fruit oorsprongs aanduiding verplicht is. De consumentenwetgeving bepaalt dat de informatie die ter beschikking gesteld wordt aan de consument niet misleidend mag zijn. Of het jongste advies van het ministerie van economie dan onrechtstreeks toch bindend is, is onduidelijk. We houden u op de hoogte. Kijkt u in afwachting mee uit naar één van bovenstaande etiketten?

A close-up photograph of two young men. The man on the left is wearing a grey beanie and has a red heart-shaped tattoo with a black silhouette of a person inside on his forehead. He is looking towards the camera with a slight smile. The man on the right is wearing a dark blue beanie and has a similar red heart-shaped tattoo with a black silhouette of a person inside on his forehead. He is smiling broadly, showing his teeth. The background is blurred.

Vredesactie is een pluralistische vredesbeweging die radicaal pleit voor een maatschappij waarin conflicten worden opgelost zonder geweld of het dreigen ermee. Vredesactie is een motor voor het ontwikkelen van geweldloze actie. Met de campagnes NATO GAME OVER en Bomspotting stellen we de kernwapens en het interventiebeleid van de NAVO in vraag. Als pacifistische beweging lanceren we initiatieven die de afbouw van de wapenindustrie mogelijk maken.

Vredesactie is aangesloten bij de War Resisters' International (WRI), een wereldwijd netwerk van organisaties, groepen en personen die allen de WRI-beginselverklaring onderschrijven: 'Oorlog is een misdaad tegen de mensheid. Daarom ben ik vast besloten geen enkele vorm van oorlog te steunen en te ijveren voor de opheffing van alle oorzaken van oorlog'.

www.vredesactie.be | contact@vredesactie.be | 03 281 68 39 |
Patriottenstraat 27 2600 Berchem

Word Partner van Vredesactie, geef financiële steun via een vaste opdracht op rek.nr. 523-0403000-40.